

**Francisci Monacelli Eugubini J. U. D. Protonotarii
Apostolici, olim Ecclesiæ Venusinæ, ac deinde Æsinatis
Vicarii Generalis, &c. Formularium Legale Practicum Fori
Ecclesiastici**

In Quo Formulæ Expeditionum usufrequentium de his, quæ pertinent ad
Officium Judicis nobile, continentur ; Opus Episcopis, Vicariis Generalibus,
Aliisque Iurisdictionem quasi Episcopalem exercentibus: necnon
Confessariis, Parochis, Cancellariis, cæterisque in dicto Foro versantibus,
apprimè utile ...

In qua præter Supplementum Formularum Fori extrajudicialis, accesserunt
quamplures Formulæ Fori contentiosi, necnon nonnullæ litteræ Pastorales
non minùs utiles, quàm necessariæ gubernium Ecclesiasticum
assumentibus, ab eodem Auctore annotationibus auctæ, sacræ paginæ
oraculis, & Sacr. ...

Monacellus, Franciscus

Venetiis, 1707

Eadem Coram Eodem. Veneris 6. Aprilis 1696.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62423](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62423)

adversus Archidiaconatum, vix hodie ob decrementum reddituum hæreditarium potientem dote annuarum librarum 500. itant æquitas non suadeat, quod iste qui jam erectus existit, extenuetur, ac subvertatur ad effectum sustentandi legata; quia (præter quod nullum documentum allatum fuit decrementi præfati) contrarium procedit, stante expressa voluntate, & iudicio Testatoris sub initio recensito, quod primitus persolvantur, ac satisfiant ipsi legata.

Et ita decisum fuit utraque &c.

EADEM CORAM EODEM.

Veneris 6. Aprilis 1696.

SUMMARIUM.

- 1 Legatum olei pro lampade relictum Ecclesie Fratrum Minorum debet adimpleri.
- 2 Legatum Syndonum pro infirmis, seu infirmaria Fratrum Minorum non debetur sed possunt Fratres recipere annuam præstationem per modum elemosynæ ab hærede; seu Executore spontè dantibus, facta prius solemnî protestatione, & num. 3.
- 4 Fratres Minores S. Francisci sunt incapaces legatorum perpetuorum cum onere Missarum.
- 5 Fratres Minores S. Francisci non possunt quidquam habere in proprietate, nec instare coram Iudice pro executione legatorum.
Non possunt Fratres Minores neque per se, neque per Syndicum Apostolicum etiam agentem tamquam unus de populo, nec extrajudicialiter, molestare hæredem, aut executorem, ut sibi Missarum celebrationem committant, ibi.
- 6 Legata perpetua cum onere Missarum relictæ Fratribus Minoribus incapibus, sunt ab hæredibus, & Executoribus alio meliori modo adimplenda.
Ordinarius uti Executor omnium piarum dispositionum, curare debet ut legata Missarum Fratribus Mi-

noribus incapibus relictæ, vel per eosdem, aut per alios adimpleantur, ibi.

- 7 Legata relictæ Fratribus Minoribus adfruendum, possidendum, aut locandum corrumpunt, & caducantur ad commodum hæredis.

Legata relictæ Fratribus Minorum cum onere celebrationis Missarum, remanent nulla quoad ipsos, sed onus adimpleri debet ex parte hæredis, vel Executoris, ibi.

- 8 Legata cum onere Missarum relictæ Fratribus Minoribus, devolvuntur ad Fabricam S. Petri juxta modum præscriptum in Decreto Sacr. Congr. ab Urbano VIII. deputatæ.

DECISIO XXXIII.

1. **D**omini, re iterum sedulo, ac mature discussa, steterunt in decisis sub die 10. Januarii 1695. juxta modum inferius exprimendum; Retenta siquidem divisione Legatorum, de quibus agitur in tres species, quoad illud pro Oleo Lampadis retinendæ in Ecclesia ante Cappellam de Jurepatronatus Testatoris, rursus censuerunt deberi, & esse adimplendum, quia non concernit commoditates, aut quotidianum Victum & vestitum ipsorum Fratrum, sed tantum usum Cultus Divini, & majus Ecclesie ornamentum, ac decorem, ut præter allegatos in præterita decisione in terminis similis legati tradunt Ventrigl. in prax. part. 2. adnot. 28. §. 2. nu. 17. Portell. in duab. Regular. verb. Legatum sub num. 3. Cucch. institut. Canon. lib. 3. titul. 1. num. 36. cum seqq. Marant. controuv. lib. 1. resp. 41. num. 30. Barbof. de jur. Ecclesie univers. lib. 3. cap. 27. num. 76. à S. Ubald. in quolibet. Regular. quodlibet. II. num. 1117.

2. Quò verò ad aliud pro emendis Syndonibus ad usum Infirmorum, visum fuit, absolute loquendo, non deberi, utpotè collatum in ipsosmet Fratres, & Conventum per modum annui, ac perpetui Censûs, cujus illi sunt prorsus incapaces ex Regula S. Francisci quam profitentur, quamvis fuerit relictum ad usum infirmariæ,

mariae, cum pro ejus necessitatibus, & urgentiis, ipsi, ut perpenis verbis ejusdem Regulæ inquit Text. in cap. exiit, versic. in alio quoque Capitulo, & Clementin. exiui §. porro cum d. Sanctus de verb. significat. debeant recurrere ad amicos Spirituales, & sibi providere ex incerta quæstuatione, ac vivere in spe divinæ providentiæ, & de veriori sententia etiam tenent Castro Palao tom. 3. tract. 15. disp. 3. punct. 9. num. 19. Castill. de aliment. cap. 5. num. 29. Torr. de pact. futur. success. lib. 2. cap. 36. num. 81. Sanchez ad præcept. decal. lib. 7. cap. 26. num. 47. Et reprobatò Anania, aliisque ejus sequacibus, latè probat Fagnan. in cap. in præsentia à n. 55. ad plures seqq. de probat. Et licet Rot. coram Cerr. decis. 319. num. 8. videatur inclinasse in opinionem contrariam, ex ejus tamen lectura apparet, non fuisse tunc examinatum articulum ex professo, sed potius tactum incidenter, & relationem fuisse stabilitam in alio fundamento penitus diverso.

3. Nihilominus tam inspecta illius speciali natura, non respiciente victum, seu necessariam sustentationem Infirmorum, sed potius majorem quamdam ipsorum curam, & solatium, quam etiam ponderata obligatione illa naturali, qua hæres, aut executor tenetur erga defunctum pro totali adimplemento ejus voluntatis, maximè circa executionem operis adeo pii; & tam enixè per ipsum voliti, non videbatur aded irritum, & improbatum in præcatis Pontificiis Constitutionibus, quin, rejecto modo illicito, non possent ipsi Fratres annum præstationem recipere per modum simplicis Eleemosynæ ab hærede, seu Executore spontè dantibus, facta priùs solemni protestatione, sibi nullum jus competere ad illius consecutionem juxta formulam registratam per Fagnanum in cap. nimis prava num. 57. de excessib. prælator. & monitum D. Bonaventuræ relatum in præcedenti decisione, ut in specie de simili legato pro pane albo ministrando Fratibus Infirmis respondit Sac. Congregat. Concilii in Romana Donationis, de qua Lantusch. in Theatr. regular. verb. Legatum num. 1. & in alia penes Nicol. in Floscul. verb. Legatum num. 1. Ita tamen, ut Archiepiscopus

tanquam Ordinarius executor quarumcumque piarum dispositionum juxta text. in cap. Nos quidem de testam. possit rationabiliter arbitrari respectu subministracionis prædictarum Syndonum juxta majores, vel minores Infirmorum indigentias & necessitates; Et quidem in ipsamet specie, seclusa ex parte, Fratrum quavis infantia, etiam per implorationem simplicis Officii Judicis, atque hoc modo obviare, ne in alios usus convertantur. Et hoc facilius videbatur dicendum, dum idem Archiepiscopus, qui fuit per Testatorem electus in executores hujus piæ dispositionis non solum non contradicit illius implemento, quinimò, procedens tanquam Judex auctoritate Apostolica delegatus pronuncia- vit per sententiam illam esse executioni demandandam; ac proinde sublata remanet cuicumque alteri exceptio nullitatis, aut incapacitatis Fratrum, qui alias possunt per viam Eleemosynæ recipere spontè datum ex superius firmatis.

4. Denum quoad reliqua legata pro Anniversariis, & Missis, similiter censuerunt, non deberi ex eodem capite incapacitatis Fratrum possidendi, aut habendi quemcumque annum redditum, tanquam redolentem speciem immobilium, & repugnantem arctissimæ paupertatis eorum Regulæ juxta text. in dist. Clement. exiui §. cumque annui redditus de verb. significat. etiam si fuerint relicta cum onere perpetuæ celebrationis Missarum, cum eis non liceat habere Missarum stipendia per modum annuæ, & certæ assignationis, utpotè destructivæ puræ mendicitatis, & quotidiani quæstus, sed tantum per modum manualis Eleemosynæ pendentis ab incerta fidelium largitione, & pietate, ut communiter tradunt Lezan. oper. tom. 2. verb. Legata num. 21. Sanchez ad præcept. Decalog. dist. cap. 26. num. 44. Pignatell. consult. lib. 3. consult. 16. num. 6. Marant. controvers. lib. 1. de respons. 41. num. 70. Ubi dicit hodiè inanem esse hanc quæstionem, Adden. ad Buratt. decis. 756. num. 15. Rot. coram Merlin. decis. 456. num. 15. & seqq. cum aliis antiquioribus, & re-

& resolutionibus Sac. Congregationum, relatis in præcedenti decisione.

5. Præsertim, quia pleraque ex illis fuerunt facta ipsis Fratribus, & Conventui mediante assignatione, & Constitutione certorum Capitalium, seu Censuum de directo adversantium eorum Regulæ, juxta quam non possunt quidquam habere in proprietate, ut præter supra allegatos, latè tradit Pasqualig. *de Sacrific. Missæ question. 1092. num. 2. & seqq.* undè tametsi iidem sint capaces recipiendi, & possint actualiter recipere hujusmodi legata ab hærede, seu executore spontè dantibus per modum Eleemosynæ, & stipendii manualis Missarum, facta prius memorata protestatione; Nihilominus, quia id intelligitur, dummodò hæres, aut executor ex eorum omnimodâ voluntate, & libertate illis committant Missarum celebrationem, itaut nullus præcedat impulsus Judicis, per quem indirectè violetur puritas Regulæ, in quo sensu loquuntur, & intelligi debent Doctores, & resolutiones Sac. Congregationum allegati in præterita decisione *5. poterunt*, ut declararunt duo Capitula Generalia convocata Burgis an. 1523. & Assisii anno 1526. in his terminis relata per Sanchez *ad præcept. Dec. dict. cap. 26. num. 49. circa fin.* Et consonant verba D. Bonaventuræ impressa apud Fagnan. *ubi supra num. 58. ibi -- Et si post obitum illius uxor ejus, vel alii amici pro anima illius adhuc velint aliquo tempore talem nobis eleemosynam per se, vel ex dispositione illius largiri, possumus similiter recipere ex eadem gratia, ita quod quodcumque nolent amplius ista dare, nil peteremus ab eis quasi ex debito, sed more mendicorum recurreremus ad alium clementis Domini pro quotidiana eleemosyna, quamdiu illi placeret, sed quando plus nollet, abiremus vacui gratias agentes de dato, & non murmurantes de negato.* Non possunt Fratres, neque per se, neque per Syndicum Apostolicum, etiam agentem tamquam unum de populo, imò neque extrajudicialiter molestare hæredem, aut executorem, ut sibi Missarum celebrationem committant, ne per æquipollens sibi liceat habere, quod ex Regula, & Ponti-

ficiis Constitutionibus prohibentur *ad trad. per Marant. d. respons. 41. num. 73. Pignatell. d. consult. 16. num. 6. vers. & sanè,* & ita negotio mature examinato, resolvit Congregat. specialiter proposita à fanem. Urbano VIII. negotiis eorundem Fratrum, ut apud Fagnan. *in dict. cap. nimis prava num. 53.* ac similiter decrevit Congregat. Rev. Fabricæ relata penes Marant. *dict. respons. 41. versus finem vers. prohibuit*, ubi in casu contraventionis comminatur pœna excommunicationis, non resistentibus auctoritatibus in contrarium allegatis, quia illæ præcedunt in legatis relictis modo licito, seu non repugnanti eorum Instituto, non autem in relictis modo illicito, qualia sunt legata annui redditus, licet habentia annexum onus Missarum, ut per *text. in d. cap. exiit vers. ad hæc quia*, latè distinguit Fagnan. *in d. c. nimis prava nu. 46. & seqq.*

6. Quoniam verò legata hujusmodi stante incapacitate Fratrum, non ita corruunt, & caducantur, ut hæres, aut executor omninò liberentur ab onere ipsis injuncto, vel bonis annexo in suffragium animæ Testatoris, se ipsi, quantum in se est, adhuc tenentur illius voluntatem adimplere modo meliori, quo fieri potest, ne ejus anima debitis suffragiis Missarum, & Anniverfariorum defraudetur, ut argumento *text. in l. 1. §. pro secundo verò Cod. de Caduc. tollen. & in fin. ff. de petit. hered. Ma. int. d. respons. 41. n. 83. Sanchez. d. cap. 76. nu. 50. Caströpal. dict. punct. 9. num. 27. Amotaz. de caus. piis lib. 4. cap. 3. num. 74. plene Didacus de Cea in allegatione pro fundatione Conventus Victoriæ impress. inter Pont. Constit. recollect. per P. Jaannem à Neapoli ferè per tot.* Imò pinguius adimpleant, si per ipsos Fratres, & in altaribus à Testatore designatis id exequi curent, ut monet Sanchez *d. cap. 26. n. 50.* potest, & debet Archiepiscopus, vel ex officio, uti Ordinarius executor omnium piarum dispositionum juxta relatum Text. *in dict. cap. nos quidem de testam.* vel uti executor specialiter per Testatorem deputatus, curare, & sollicitus esse, ut celebrentur Missæ, vel per ipsosmet Fratres, vel per alios Sacerdotes ad ejus arbitrium, ut tradit Marant. *d. respons. 41. num. 78.*

Et

Et hoc modo, nedum non læditur, verum potius religiosè servatur puritas eorum instituti, tolliturque quævis certitudo eleemosynæ ex parte Fratrum, cum semper stet in prudenti arbitrio, & vigilantia ejusdem Archiepiscopi, pensatis omnibus circumstantiis, Eleemosynarumque augmentis, ac respectivè decrementis, vel ipsis Fratribus, vel aliis committere Missarum celebrationem, ut bene advertitur in præcedenti decisione: Imò si eidem constiterit, quod annui redditus assignatis Archidiacono in erectione dignitatis fuerint adeo diminuti, ut ex iis decenter, & congruè sustentari nequeat, ei pro tempore applicare partè proventum ad hunc effectum relictorum, injuncta illi proportionabili Missarum celebratione.

7. Nec turbat; quod legata relicta Fratribus Minoribus modo illicito, seu repugnanti eorum Instituto, quippe quæ recipiunt substantiam à modo, sint nulla, & consequenter caduca, ac si non fuissent scripta. Quoniam (quidquid sit de articulo in genere; respectu legatorum ad pias causas, in quo plures Patres sentiunt, posse per Episcopum commutari intelligitur de legatis relictis sine onere perpetuo, veluti agro, seu censu ad fruendum, possidendum, aut locandum, tunc enim, cum illa appareant facta sola contemplatione ipsorum Fratrum, & unico fine, ut illis acquiratur, tanquam defectiva in substantia, corruunt, caducantur ad commodum hæredis, & in hoc sensu distinguendò modum licitum, ab illicito loquuntur Lezan *loc. cit. sub num. 6.* Sanchez *d. cap. 26. n. 18.* Fagnan. *diff. cap. nimis prava n. 31. & seqq.* Barbof. *de jur. Eccles. diff. c. 27. n. 76.* Secus verò procedit in relictis cum onere celebrationis Missarum; quia, cum Testator non minus censeatur voluisse satisfactionem onerum, quam quod legata acquirerentur Fratribus legatariis, stante eorum incapacitate, remanent quidem nulla in ordine ad ipsos, ita ut eis nullum jus tribuant ad illorum consecutionem, sed adhuc onus adimpleri debet ex parte hæredis, vel executoris; ut explicant Amostaz *de caus. pias d. cap. 3. nu. 74.* Barbof. *d. cap. 27. n. 81.* Sanchez *d. c. 26. nu. 50.*

8. Idque est adeò verum, ut in similibus legatis cum onere Missarum, non obstante incapacitate Fratrum, intrent facultates R. Fabricæ S. Petri, quod utique non eveniret, si ea essent omninò nulla, & caduca, ut tradunt Marant. *sepe d. respons. 41. n. 116.* Rota coram Cavaler. *dec. 212. sub n. 6. vers. supererat;* & ita resolvit Congregatio particularis deputata à san. mem. Urbano VIII. apud Fagnan. *in diff. cap. nimis parva sub n. 53.* & Congreg. ipsius Fabricæ apud Marant. *ubi proximè nu. 88.* ibi -- *Declaramus hujusmodi, quæ à principio personis incapacibus facta sunt, sive ex post facto incapaces sunt redditæ, non ad hæredes gravatos, seu alios obligatos spectare, seu ut caduca ab eis vindicari possent, sed ad Fabricam ipsam &c.* Et in hunc modum suffragantibus hodie omnibus Dominis post secundam causæ propositionem conclusum fuit utraque &c.

Votum in Turritana Eleemosynarum.

Rota per rationes deductas in postrema ex suprascriptis Decisionibus, est in voto, legata, de quibus agitur deberi, & esse adimplenda juxta modum in ea expressum. Primò nempe deberi, & esse adimplendum legatum relictum Cappellæ Majori pro oleo lampadis. Secundo absolute loquendo, non deberi legatum pro sindonibus relictum ad usum Infirmarie, sed esse adimplendum ex parte hæredum, seu executorum in ipsamet specie, & juxta majores, vel minores indigentias ejusdem Infirmarie arbitrio Ordinarii, seclusa ex parte Fratrum qua vis instantia, & facta prius per ipsos solemni protestatione, se nullum jus habere ad illius consecutionem. Tertio demum, reliqua legata pro Anniversariis, & Missis similiter non deberi; Sed nihilominus teneri hæredem, seu executores ad eorum implementum, committendo celebrationem Missarum, vel ipsismet Fratribus, vel aliis juxta rationabile arbitrium ejusdem Ordinarii: qui ulterius possit, si rei necessitas exigat, applicare Archidiacono partem proventum ad nunc effectum relictorum, injuncta illi proportionabili Missarum celebratione, prout latius.

tius declaratur in eadem postrema de-
cisione.

Alexander Urfinus S. R. Decanus.

R. P. D. MUTO.

Nullius, seu Senogallien. Bonorum.
Lunæ 13. Junii 1695.

ARGUMENTUM.

Manutentio in bonis Emphyteuticis da-
tur hæredi ultimi investiti, quando le-
gitimè possidet, & non Domino di-
recto, ubi casus devolutionis non est
omniñò clarus, & agitur de bonis re-
novari solitis.

SUMMARIUM.

- 1 Manutentio datur ei, qui docet de an-
teriori possessione.
- 2 Possessio de facto apprehensa, & non
citato possessore anteriori, non est
manutenibilis.
- 3 Hæres ultimi Emphyteutæ si possidet,
non est possessione privandus, ubi ca-
sus devolutionis non est omniñò clarus.
- 4 Devolutio Emphyteutis redditur dubia,
quando agitur de bonis ab immemo-
rabilis renovatis.
- 5 Spes probabilis obtinendi renovatio-
nem sufficit ad obtinendam manu-
tentionem favore hæredis.
- 6 Solitum renovandi probatur enunciati-
vis Domini directi emissis in In-
strumentis Investiturarum.
Solitum renovandi importat necessita-
tem coactivam, licet Ecclesia reno-
vare contenderet, ibi.
- 7 Solitum renovandi probatur concordia
Antecessoris.
Concordia confirmata à Papa ex cer-
ta scientia, ligat etiam Successores,
ibi, & nu. seqq.
- 8 Error debet probari per claras proba-
tiones.
Error confessionis excluditur ex pluri-
bus, ibi.
- 9 Finita lmea, Dominus directus re-
novare adstrictus, proximioribus

pro renovatione non instantibus po-
test alterum investire.

- 10 Renovatio Investituræ non debetur,
quando res devolvitur ob commissum
hoc est ob culpam Emphyteutæ.

Dictio -- Aut alias est repetitiva simi-
lium, ibi.

Renuntiatio Consuetudini, & prescri-
ptioni etiam longissimi temporis non
comprehendit immemorabilem, ibi.

- 11 Constitutio Urbani VIII. la 51. prohibet
renovationes fieri de bonis jurif-
dictionalibus sine Beneplacito Apo-
stolico.

- 12 Bona Emphyteutica quando dicantur
de illis, quæ fuerunt per laicos ap-
podicata.

Instrumenta informia nullum gradum
probationis constituunt, ibi.

- 13 Exceptiones quæ petitorium respiciunt,
manutentionem in possessorio non
retardant, & n. 17.

- 14 Bona Emphyteutica Status Urbini re-
novantur hæredibus ultimi in vesti-
ti vigore Brevis Urbani VIII.

- 15 Cardinales ratione officii sunt perpe-
tuò addicti Romane Curie, & si
absunt de licentia, dicuntur in Ur-
be domicilium habere.

Verba possit, & valeat, quando ne-
cessitatem inducant, ibi.

- 16 Consuetudo immemorabili habet vim
legis, & statuti.

Actio realis, seu rei persecutoria ori-
tur, quando agitur impetio legis,
vel statuti, ibi.

- 17 Pluribus vocatis ad fideicommissum
bona relaxantur comparenti.

DECISIO XXXIV.

Castrum Leonis, mediamque Tur-
rim Miralbelli cum aliis bonis, Ju-
risdictionibus, & pertinentiis suis de di-
recto dominio Ven. Monasterii, seu Ab-
batiae Sancti Laurentii in Campo, quæ
prætermisiss antiquioribus Investituris
Dux Urbini Franciscus Maria de Ruve-
re, denique Marchio Hippolytus, &
demum anno 1621. Ducissa Livia ejus fi-
lia pro minimo, ac solito Canone, &
pro se, filioque suo Principe Federico,
& ne-